

#FORSSAVÄLITTÄÄ – Forssan laaja hyvinvointikertomus 2026-2029

149/00.01.02/2025

HYTY 29.04.2026 § 24

Valmistelija

Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Tiina Kemppainen,
puh. 050 564 0008, tiina.kemppainen@forssa.fi

Kunnan lakisääteinen velvollisuus toteuttaa hyvinvointipolitiikkaa sekä edistää kuntalaisten hyvinvointia perustuu Kuntalakiin kirjattuihin kunnan perustehtäviin (Kuntalaki 410/2015, §1, §37) ja Lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 6. pykälään (612/2021).

Kunnan hyvinvointipolitiikan merkittävin asiakirja on lakisääteinen hyvinvointikertomus -kokonaisuus, joka on kuvaus kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta sekä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämisestä kunnassa. Ko. asiakirja toimii hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen suunnittelun, toteutuksen, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työvälineenä. Hyvinvointikertomus -kokonaisuus koostuu kertomus- ja suunnitelmaosioista, jotka voidaan laatia yhtenä tai erillisinä dokumentteina.

Hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman kokonaisuutta kutsutaan laajaksi hyvinvointikertomukseksi. Laaja hyvinvointikertomus on laadittava valtuuston hyväksyttäväksi valtuustokausittain ja se on osa kunnan strategiatyötä.

Laajan hyvinvointikertomuksen kertomusosio muodostuu monipuolisesta kuntakohtaisesta indikaattoreihin sekä erilaisiin arviointimateriaaleihin perustuvasta katsauksesta kuntalaisten hyvinvoinnin tilasta ja hyvinvoinnin tilaan liittyvistä tekijöistä. Osiossa tuotetaan myös seurantatietoa erilaisista jo toteutetuista hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteistä sekä niiden vaikutuksista kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen.

Laajan hyvinvointikertomuksen suunnitelmaosioon kirjataan linjaukset tulevasta toiminnasta, suunnitelmakauden tavoiteasetantaa sekä mahdollisia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi.

Forssan kaupungin ensimmäisen kuntakohtaisen hyvinvointikertomus -kokonaisuuden osiot valmisteltiin ja hyväksyttiin erillisinä asiakirjoina. Hyvinvoinnin tilan tarkastelun seudullisena päättävä hyvinvointikertomus -osio hyväksyttiin vuonna 2022 (kv

3.10.2022, §67) ja Sinä olet tärkeä – Forssan hyvinvointisuunnitelma 2022-2025:n kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.2.2023 (§14).

Nykyiselle valtuustokaudelle hyvinvointikertomus on laadittu laajana eli yhtenä asiakirjana. Hyvinvointikertomustyö aloitettiin keväällä 2025 voimassa olevan hyvinvointisuunnitelman monitahoarviointina toteutettavalla arviointityöllä. Arvioitsijoina toimivat muun muassa yksittäiset kuntalaiset, hyvinvointityön työryhmien edustajat sekä kunnan palveluissa työskentelevät työntekijät.

Luottamushenkilöorganisaatiosta arviointiin on osallistunut sekä kautensa toukokuun lopussa 2026 lopettaneita että tällä hetkellä luottamushenkilöinä toimivia henkilöitä. Kertomusosion Indikaattorikoonnasta on vastannut Hyvinvointi ja kehitys - palvelualueen hyvinvointityön toimijat.

Laajan hyvinvointikertomuksen suunnitelmaosion sisältöjä ja tavoiteasetantaa ovat määrittäneet kertomusosion huomiot, eri tahoilla esitetyt toimintaympäristöarviot, alueellinen hyvinvointisuunnitelma sekä Forssan nykyinen kuntastrategia. Asiakirjassa huomioidaan myös valmisteltu Kanta-Hämeen hyvinvointialueen, alueen kuntien ja Hämeen liiton keskinäinen strategisen yhteistyösopimus.

Nyt hyväksyttävä #FORSSAVÄLITTÄÄ - Forssan laaja hyvinvointikertomus 2026-2029 -asiakirja muodostuu siis kertomusosioista, jossa tarkastellaan forssalaisten hyvinvoinnintilaa sekä suunnitelmaosioista, jossa linjataan suunnitelmakaudella hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen kaikkia toimijoita velvoittavat periaatteet ja strategiset työalueet. Em. työalueet on määritelty edelleen ikäväestöryhmittäin kunkin ryhmän ominaislaadua kunnioittaen. Suunnitelma-asiakirjan vahva ikäväestöryhmä -painotus mahdollistaa sen, ettei eri ikäryhmien hyvinvoinnin edistämiseen keskittyviä erillisiä suunnitelma-asiakirjoja tarvita, vaan kaikkien ikäväestöryhmien tarpeet ja ominaispiirteet voidaan huomioida kokonaisvaltaisesti laajan hyvinvointikertomuksen osana.

Nyt hyväksyttävään asiakirjaan on integroitu myös aiemmin erillisenä dokumenttina laaditun osallisuus-, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-ohjelman tarkoituksenmukaiset sisällöt, joten myöskään em. ohjelma-asiakirjaa ei tulla laatimaan erikseen, pois lukien kaupungin henkilöstöä koskevat tasa-arvo-dokumentit.

Nykyiselle suunnitelmakaudelle nyt käsittelyssä olevan asiakirjan suunnitelmaosio muodostaa näin sateenvarjon hyvinvointityöhön vaikuttavista erillisasiakirjoista vain seudulliselle ehkäisevän päihdetyön toimenpideohjelmalle sekä Kotouttamo-kuntien Kotoutumishjelma 2026-2029:lle. Edellä kuvatulla kokonaisvaltaisella laadintalogiikalla pyritään välttämään osin saman sisältöisten linjausasiakirjojen päällekkäistä laadintaa sekä suuntaamaan resursseja asiakirjojen valmistelun sijaan itse hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien toimien toteuttamiseen eri toimijatahojen arjessa.

Nyt hyväksyttävänä olevan asiakirjan suunnitelmaosion rakenne poikkeaa tavanomaisesta tavoiteasiakirjasta siten, ettei siinä ole määritelty tarkkoja toimenpiteitä muiden toimijoiden, kuin osittain HyTeTu-työn substanssin osalta. Uusi rakenne mahdollistaa eri kaupungin palveluiden sekä kaupunkiorganisaation ulkopuolisten tahojen toiminnallistaa asetetut periaatteet ja strategiset työalueet itselleen ominaisin ja tarkoituksenmukaisin tavoin ja toiminnoin. Näin em. toimijoiden rooli on aiempaa aktiivisempi ja he sekä määritellään että toteuttaessaan toimenpiteitä ovat merkittävässä määrin osallisia hyvinvointisuunnitelman muotoutumiseen ja todentumiseen arjessa. Oletettavaa on, että näin määritellyt toimenpiteet liittyvät vaivattomasti määrittelijöidensä substasseihin ja asettuvat osaksi heidän toimintaansa.

#FORSSAVÄLITTÄÄ - Forssan laaja hyvinvointikertomus 2026-2029 -asiakirjan laadinnan tavoiteaikataulua ei aivan saavutettu ja hyväksymisprosessi tulee viivästyään tavoitellusta (Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta, 24.04.2025 § 22). Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunnalle on kuitenkin säännöllisesti informoitu valmistelutilanteen aikataulusta sekä asiakirjan rakenteista ja sisällöstä.

Aikatauluviivästyä on hyödynnetty kokoamalla jo valmisteluvaiheessa kommentteja ikäväestöryhmä -rakenteen toimivuudesta. LastenForssa -valtuusto on kokouksessaan 21.4.2026 käsitellyt suunnitelmaosion strategisia työalueita lasten ikäryhmän osalta ja Forssan vanhusneuvostolle on alustavasti esitelty ikääntyneiden työalueita 15.4.2026. Poikkeuksellisen osallistavan tavoiterakenteen ymmärrettävyyttä ja sisältöjä muokataan saatujen palautteiden mukaisesti ennen asiakirjan hyväksymistä.

#FORSSAVÄLITTÄÄ – Forssan laajaa hyvinvointikertomus 2026-2029 -asiakirjan valmistelutilannetta esitellään kokouksessa.

Lapsiystävällinen valmistelutyö ja päätöksenteko:
Onko päätöksellä lapsivaikutuksia? Kyllä
Onko lapsia ja nuoria kuultu? Kyllä
Onko tehty lapsivaikutusten arviointia? Ei

Esittelijä

Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Kempainen Tiina

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta päättää ottaa asian käsittelyyn lisälistalta, sekä merkitsee ko. valmistelutilanteen tiedoksi. Lisäksi lautakunta päättää, että

- valmistelussa olevan asiakirjan suunnitelmaosion ikäväestöryhmittäin määritellyistä strategisista työalueista pyydetään lausunnot ikääntyneiden osalta Forssan vanhusneuvostolta ja nuorten osalta Forssan nuorisovaltuustolta

- lautakunta käsittelee asiakirjaa toukokuun kokouksessaan 27.5.2026

Käsittely	Käsittelyn aikana esittelijä teki muutoksen päätösehdotukseen: lausunto strategisista työalueista pyydetään myös vammaisneuvostolta.
Päätös	Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen sillä muutoksella, että lausunto strategisista työalueista pyydetään myös vammaisneuvostolta.

HYTY 27.05.2026

Valmistelija Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Tiina Kemppainen, puh. 050 564 0008, tiina.kemppainen@forssa.fi

Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunnan kokouksessaan 29.4.2026 tekemän päätöksen mukaisesti pyydettiin edunvalvontatoimielimiltä kommentit käsiteltävän asiakirjan suunnitelmaosion strategisista työalueista sekä niistä ikäväestöryhmittäin johdetuista keskeisistä työalueista. Kaikki pyydetyt lausunnot saatiin ja niissä esitettiin huomioita muun muassa

- selkokielisen ja monikanavaisen viestinnän merkityksestä
- eri vammaisryhmien ja vammaisiin liittyvien tausta-asiakirjojen näkyvyyden lisäämisestä asiakirjaan
- ikääntyneiden yksinäisyyden, toimeentulon, pirstaloituneiden palvelujen, turvattomuuden haasteista
- ikääntyneiden osallisuuden ja toimintakyvyn edistämisen merkityksestä
- ikääntyneiden palvelujen, julkisen liikenteen sekä lähiympäristön mahdollisuuksien saavutettavuuden näkyvyydestä HyTeTu-työssä
- erityisesti nuorille tärkeistä HyTeTu-työn työalueista, kuten liikunnasta, koulutuksesta, terveydestä sekä sosiaalisista yhteyksistä ja suhteista

Hyvinvoinnin tilan arvioinnin osalta toivottiin erillisen vammaisryhmiin liittyvän seurantaindikaattorin liittämistä tietokoontiin. Kommentit sisälsivät myös yksittäisiä toimenpide- ja resurssointiesityksiä vammaisiin liittyviin etuuksiin.

Saadut kommentit tullaan huomioimaan mahdollisuuksien mukaan asiakirjassa. Kommentoinneissa toivotuttuja toimenpiteitä tarkastellaan ohjelma-asiakirjan toiminnallistamisen yhteydessä ja resurssien kohdentamista suunnitelmakauden talousarvioiden valmistelun yhteydessä.

Asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisestä ottaa kunnassa vastuun moninaiset tahot. #FORSSAVÄLITTÄÄ

-dokumentti linjaa eri tahojen HyTeTu-työn suunnan ja yhteistyö ja yhteiskehittäminen luovat työlle rakenteet. Käsiteltävänä olevan asiakirjan uudenvuoden muoto on mahdollistanut jo valmisteluprosessin aikaisen osallistujien osallisuuden. Toimijoiden aktiivisuus ja moniäänisyyden takaava potentiaalinen hyödyntäminen jatkuu edelleen suunnitelmavuosina asiakirjan työalueisiin liittyviä toimenpiteitä toteutettaessa. Kaupungin valmisteluprosessi ja hyvinvointityön rooli hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi on suunnitelmakaudella oman toteuttajan roolinsa ohella vahvasti palveluissa, järjestöissä ja yhteisöissä toimivien sekä yksittäisten kuntalaisten HyTeTu-työn tukija, koordinoija ja mahdollistaja.

Lapsiystävällinen valmistelutyö ja päätöksenteko:

Onko päätöksellä lapsivaikutuksia? Kyllä

Onko lapsia ja nuoria kuultu? Kyllä

Onko tehty lapsivaikutusten arviointia? Ei

Esittelijä

Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Kemppainen Tiina

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta merkitsee tiedoksi #FORSSAVÄLITTÄÄ - Laaja hyvinvointikertomus 2026-2029 - asiakirjan valmistelutilanteen ja päättää pitää kesäkuussa lautakunnan kokouksen, jossa ko. asiakirjaa on täydennetty saatujen kommenttien pohjalta ja se on hyväksyttävissä.

Päätös